

Adam Asnyk – poeta „czasów niepoetyckich”

Adam Asnyk był poetą epoki przejściowej. Pisał o potrzebie godzenia nowych idei z tradycją. W jego wierszach możemy odnaleźć zapowiedź symbolizmu i parnasizmu. Nigdy nie pogodził się z upadkiem powstania styczniowego. Nawoływał do aktywności młode pokolenie. Po mistrzowsku opanował formę sonetu, zachowywał niezwykłą harmonię wersyfikacyjną i subtelność w wyrażaniu uczuć. Do dziś powodzeniem cieszą się pełne lirycznej prostoty wiersze erotyczne oraz opisujące monumentalne piękno przyrody utwory poświęcone Tatom.

Gdy zmarł bohater romantyzmu – Adam Mickiewicz, Asnyk uczestniczył w sprowadzeniu jego prochów z Paryża. Zawsze z sentymentem odnosił się do pokolenia powstania listopadowego, szanował twórczość swoich poprzedników.

Asnyk zawsze lubił przyrodę, uczestniczył w wyprawach wysokogórskich w Tatry. Góry były jego miłością i ucieczką od codzienności. Swoje pasje pogłębiał w Towarzystwie Tatrzańskim, w którym był jednym z pierwszych członków. Cenił sobie doświadczenie wyniesione z zetknięcia się z obcą kulturą i odmienną cywilizacją. Kochał podróże. Odwiedził między innymi Włochy, Malte, północne brzegi Afryki, Cejlon i Indie.

Po przegranej walce z gruźlicą, został pochowany wśród grona zasłużonych dla kraju na Skałce w Krakowie.

Karta pracy

Adam Asnyk *Do młodych*

1. Kto jest adresatem wiersza *Do młodych*?

.....
.....

2. Podaj, jakiej formy gramatycznej używa podmiot liryczny, zwracając się do „młodych”. Jak można w związku z tym scharakteryzować postawę osoby mówiącej w stosunku do odbiorców?

.....
.....
.....
.....
.....

3. Zinterpretuj metafory pojawiające się w utworze.

• *prawdy jasny płomień* – .....

.....
• *nowe, nie odkryte drogi* – .....

.....
• *oltarze przeszłości* – .....

.....
• *święty ogień* – .....

.....
• *świat, który w ciemność zachodzi* – .....

.....
• *tęcza idealnych snów* – .....

.....

4. Jaki obraz obu epok – romantyzmu i pozytywizmu – rysuje się w wierszu? Uzupełnij tabelę.

Jaki był romantyzm?	Jacy powinni być pozytywiści?

*5. Wskaż cytaty będący aluzją do znanego utworu romantycznego i go skomentuj.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

*6. Porównaj w tabeli fragmenty trzech wierszy: Mickiewiczowskiej *Ody do młodości* z tekstami *Daremne żale* i *Do młodych* Adama Asnyka.

Adam Mickiewicz *Oda do młodości*

Bez serc, bez ducha, to szkieletów ludy;
Młodości! dodaj mi skrzydła!
Niech nad martwym wzlecę światem
W rajską dziedzinę ułudy:
Kędy zapał tworzy cudy,
Nowości potrząsa kwiatem
I obleka w nadziei złote malowidła.

Niechaj, kogo wiek zamroczy,
Chyląc ku ziemi poradłone czoło,
Takie widzi świata koło,
Jakie tępymi zakreśla oczy.
Młodości! ty nad poziomy
Wylatuj, a okiem słońca
Ludzkości całe ogromy
Przeniknij z końca do końca.
[...]

Razem, młodzi przyjaciele!...
W szczęściu wszystkiego są wszystkich cele;
Jednością silni, rozumni szalem,
Razem, młodzi przyjaciele!...
I ten szczęśliwy, kto padł wśród zawodu,
Jeżeli poległym ciałem
Dał innym szczebel do sławy grodu.
Razem, młodzi przyjaciele!...
[...]

Tam sięgaj, gdzie wzrok nie sięga;
Łam, czego rozum nie złamie:
Młodości! orla twych lotów potęga,
Jako piorun twoje ramię.
[...]
Dalej, bryło, z posad świata!
Nowymi cię pchniemy tory,
Aż opleśniałej zbywszy się kory,
Zielone przypomnisz lata.

[...]
W krajach ludzkości jeszcze noc głucha:
Żywioły chęci jeszcze są w wojnie;
Oto miłość ogniem zionie,
Wyjdzie z zamętu świat ducha:
Młodość go pocznie na swoim łonie,
A przyjaźń w wieczne skojarzy spojnie.

Pryskają nieczule lody
I przesady światło ćmiące;
Witaj, jutrzeńko swobody,
Zbawienia za tobą słońce!

Adam Asnyk *Daremne żale*

Daremne żale, próżny trud,
Bezsilne złorzeczenia!
Przeżytych kształtów żaden cud
Nie wróci do istnienia.

Świat wam nie odda, idąc wstecz,
Zniknionych mar szeregu:
Nie zdoła ogień ani miecz
Powstrzymać myśli w biegu.

Trzeba z żywymi naprzód iść,
Po życie sięgać nowe,
A nie w uwiędłych laurów liść
Z uporem stroić głowę.

Wy nie cofniecie życia fal!
Nic skargi nie pomogą!
Bezsilne gniewy, próżny żal!
Świat pójdzie swoją drogą.

Adam Asnyk *Do młodych*

Tekst wiersza jest zamieszczony w podręczniku na s. 138

Zagadnienie	Adam Mickiewicz <i>Oda do młodości</i>	Adam Asnyk <i>Daremne żale</i>	Adam Asnyk <i>Do młodych</i>
stosunek do poprzedniej epoki			
ocena nowego pokolenia			

Adam Asnyk *Do młodych*

Szukajcie prawdy jasnego płomienia,
Szukajcie nowych, nieodkrytych dróg;
Za każdym krokiem w tajniki stworzenia
Coraz się dusza ludzka rozprzestrzenia
I większym staje się Bóg

Choć otrząśnięcie kwiaty barwnych mitów,
Choć rozproszycie legendowy mrok,
Choć mgłę urojeń zedrzenie z błękitów,
Ludziom niebiańskich nie zbraknie zachwyków,
Lecz dalej sięgnie ich wzrok.

Każda epoka ma swe własne cele
I zapomina o wczorajskich snach...
Nieście więc wiedzy pochodnie na czele
I nowy udział bierzcie w wieków dziele,
Przyszłości podnoście gmach!

Ale nie depreczcie przeszłości ołtarzy,
Choć sami macie doskonalsze wznieść;
Na nich się jeszcze święty ogień żarzy
I miłość ludzka stoi tam na straży,
I wy winniście im część!

Zw światem, który w ciemność już zachodzi
Wraz z całą tęczą idealnych snów,
Prawdziwa mądrość niechaj was pogodzi -
I wasze gwiazdy, o zdobywcy młodzi,
W ciemnościach pogasną znów!